UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Quadragesima p[ro]sequit[ur] quintu[m] cap[itulu]m ap[osto]lice regule: Op[us] ep[iscopu]m esse ornatu[m]. [et] primo de ornatu interiori q[ui] consistit invirtutib[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

propter ſimplicitatem fuit remotus,ſed etiā quia ſolidos dedit ad vſuram: vt.xlvij.diſt.de petro.
a ¶ Extrinſeca. Debet enim cautus circa ſua negocia eſſe: vt.xxiij.diſtin.qui epiſcopus. ⁊ eſt ſimile.lxxxvj. diſtinct.fratrem. Joannes.

tem cum hereditate innocentie quam per bona opera acquiſiuit. Ueruntamen nullus debet dubitare ſanctum eſſe quem apex tante dignitatis attollit: in quo ſi bona propria deſint,ſufficiunt merita beati Petri vt bone opinionis habeatur. Que ſequuntur vſqꝫ ad capitulū Si papa,plana ſunt.

Oportet quoqꝫ. ¶ Hec diſtinctio diuiditur in ſex partes: in quarum prima,ꝓbat primo et principaliter ꝙ ornatus debet eſſe ſacerdos,⁊ ſic omnes alij clerici vt honorem faciāt ſuis cathedris ⁊ dignitatibus: ⁊ hoc probat ꝑ quatuor authoritates. Secunda ibi: Homo chriſtian⁹. Tertia ibi: Si papa. Quarta ibi: Ante omnia. Quinta ibi: Illud. Sexta ibi: Multi. Jo.de ſan.
¶ Caſus. Hic intitulatur.xl.diſtin. in qua proſequitur quintum cap. apoſtolice regule ſcilicet oportet epiſcopum eſſe ornatum: ſed per ornamēta virtutes intelliguntur: et hoc probatur authoritate Pſal.et exemplo ſacerdotum veteris teſtamenti, qui varijs veſtib⁹ vtebātur, que deſignant veſtes interiores, ſcilicet virtutes ⁊ bonos mores quibus ſue cathedre conferant decorem: quem ab ea non accipiunt: nec intelligant ſibi licentiam peccandi conceſſam ex dignitate ſibi data, ſed neceſſitatem bene viuendi: quod probat ſequens capitulum.

j.tim. iij.a.

Pſal. cxxxj. Exo. xxviij.

de ſalute animarū: verūetiam de extrinſeca[a] vtilitate ⁊ cautela ſciat eſſe ſolicitus.

¶ Diſtinctio.xl.

Oportet[b] quēqꝫ eſſe epiſcopum ornatū et hoſpitalem. Per ornamenta epiſcopalia virtutes debent intelligi: que a domino eis repromittuntur duꝫ dicitur. Sacerdotes eius induentur ſalutari. Unde in veteri teſtamento varijs veſtibus ex precepto domini ſacerdotes ornati legūtur: quia multimodis virtutibus debet ſplendere vita pontificis: vt gradui conferat decorem quem ab eo non accepit. non enim loca, ſed vita et mores ſanctum faciunt ſacerdotem. vnde ex officio ſuſcepto non licentiam peccandi, ſed neceſſitatem bene viuendi ſe nouerint aſſecutos.

Unde Symmachus pa.ait.

¶ Officium ſacerdotum non confert, ſed adimit licentiam delinquendi.

Non nos beatum Petrū (ſicut dicitis) a domino cum ſedis priuilegio vel ſucceſſores eius peccandi iudicamus licentiam ſuſcepiſſe. Ille quippe perennem[c] meritorum dotem cum hereditate[d] innocentie tranſmiſit ad poſteros. quod illi conceſſum eſt per actuum[e] lucem, ad illos pertinet quos[f] par conuerſationis ſplendor illuminat. Quis[g] enim ſanctum dubitet eſſe quem apex tante dignitatis attollit? In quo ſi deſint bona acquiſita per meritum, ſufficiunt que a loci predeceſſore preſtantur. aut enim claros ad hec faſtigia erigit: aut qui eriguntur illuſtrat[h].

Item Hieronymus.

¶ Filij ſanctoꝝ ſunt qui exercent opera eorum.

Non eſt facile ſtare[i] in loco Petri et Pauli, ſcilicet tenere cathedram regnantium cum chriſto: quia hinc dicitur: non ſanctorum filij ſunt qui tenent loca ſanctorum: ſed qui exercent opera eorum[k].

Item Gregorius.

¶ Morum nobilitas, non loci vel generis ſacerdotes notificet.

c ¶ Perennē dotem. Id eſt apoſtolicam, dignitatem ꝑ bona merita acquiſitam. †
d ¶ Cum hereditate. Id eſt ad hoc trāſmiſit vt eſſent heredes bonitatis ſue.
e ¶ Per actuum lucem. Id eſt per bonos actus.
f ¶ Quos. Id eſt quia eos.
g ¶ Quis enim. Quaſi dicat, et ſi quandoqꝫ forte apoſtolici nō eſſent boni: tamen ſemper preſumuntur eſſe boni. quis enim ⁊c. Sed nonne contrarium eſt xix. diſtinct. anaſtaſius.xxj.diſtin. nunc autem? Sed non dicitur hic ꝙ ſancti ſunt: ſed ꝙ ſancti preſumuntur, donec contrarium conſtet: quia hereditatem innocentie recipiunt: vt hic dicitur. Sꝫ quid ſi conſtet de ipſo ꝙ adulteriuꝫ commiſit vel homicidium? Dicit ad hoc ipſe Hug. ꝙ licet non poſſit accuſari, inde tamē peccat: ⁊ quod hic dicitur bene facere, intelligitur de his que poſſunt eque retorqueri ad bonum vel ad malum: quia ſemper in dubio pro ipſius facto preſumitur. Sed hoc certe idem eſt in quolibet ſacerdote: vt.xj.queſtione.iij.abſit.et.xlj.diſtinctione.capi.j.et.xvj.queſtione.j.ſi clericatus. Reſpond. hoc verum eſt: ſed tamen magis preſumitur pro papa: vt.xciij.diſtinctio.capitu.j.vnde ſacrilegi inſtar eſſet diſputare de facto ‡ ſuo: vt.xvij.queſtio.iiij.§.qui autem. Uel dic ꝙ facta pape excuſantur: vt homicidia Sampſonis, et furta Hebreorum, et adulterium Jacob: vt extra de diuortijs.capitu.gaudemus. Joannes.

†Arg. xxiiij. q.j.pudenda.

Paps ſiue apoſtolicus ſēp p̄ſumit bonus. Papa d homicidio vł adulterio accuſari nequit.

Dubitatio notabilis.

‡ Iſta fuit ſententia Laur. dicētis ꝙ q̄ de alijs p̄ſumit vel dubitat: peccat venialiter. q̄ b papa mortaliter. ar. hui⁹.§. h alle. q̄ autē.

b ¶ Oportet. Hic proſequitur quintum capitulum apoſtolice regule, oportet epiſcopum eſſe ornatum. Eſt autem duplex ornatus: exterior, et interior. Exterior ornatus conſiſtit in grauitate, et in inceſſu, et in habitu, et in temperantia cibi et potus. De iſto ornatu agitur in proxima ſequenti diſtinctione. Interior ornatus eſt virtus: et de hoc agitur hic: et oſtendit ꝙ locus non dat virtutem nec dignitas: ſed vite meritum. Joannes.

Non nos. ¶ Caſus. Quidam dicebant ꝙ beatus Petrus et ſucceſſores eius licentiam peccandi a domino receperunt cum priuilegio dignitatis. Symmachus autem papa dicit non eſſe verum: quia beatus Petrus tranſmiſit ad poſteros apoſtolicam dignita-

h ¶ Illuſtrat. Id eſt dat eis occaſionem bene viuēdi: vt.lxxxj.diſt.valet.
i Non eſt. ¶ Stare. Digne, ſicut exigit eminentia dignitatis. Hug.
k ¶ Opera eorum.xxxv.diſt.ca.eccleſie.

Nos qui preſumus, nõ ex locorum[a] vel generis dignitate, ſed morum[b] nobilitate[c] innoteſcere debem⁹: nec vrbium claritate, ſed fidei puritate.

Idem Anaſtaſio pbr̃o.

Non loca vel ordines, ſed merita deo coniungunt.

Non loca vel ordines[d] creatori noſtro nos ꝓximos faciunt: ſʒ nos aut merita bona ei coniungunt, aut mala diſiungunt.

Item Joan. Chryſoſt.

Magnitudo pcti vel dignitatis queꝗ fortiter deijcit.

Homo chriſtianus fortiter cadit[e] in peccatum ꝓpter duas cauſas: aut propter magnitudinem peccati: aut propter altitudinem dignitatis.

Itẽ ex dictis Bonifacij martyris.

Damnaẗ apoſtolicus qui ſue et fraterne ſalutis eſt negligens.

Si papa ſue et fraterne ſalutis negligens deprehenditur, inutilis ⁊ remiſſus in ſuis operibus, et inſuper a bono taciturnus[f] quod magis officit ſibi, et omnibus nihilominus: innumerabiles populos cateruatim ſecum ducit primo mancipio[g] gehenne, cum ipſo plagis multis in eternum vapulaturus. Huius culpas iſtic redarguere preſumit mortalium nullus: quia cunctos ipſe iudicaturus, a nemine[h] eſt iudicandus: niſi deprehendatur a fide[i] deuius: pro cuius perpetuo ſtatu vniuerſitas fideliuʒ tanto inſtantius orat, quanto ſuam ſalutem poſt deum ex illius incolumitate animaduertit propenſius pendere.

Item Auguſtinus ad Valerium.

Non ordines, ſed vite merita nos deo commendant.

a Nos. Non ex locorum. tantum: ne ſit contra. lxxxj. diſtin. valet.
b Morum. C. de epiſc. ⁊ cleri. ſi quemꝗ.
c Nobilitate. Sic. ij. j. q. j. viliſſimus.
d Non loca vel ordines. Tantum: quia per ordines confertur gratia: vt. j. q. j. quicquid. et eſt ſimile. xxiij. qõ. iiij. ſicut. ij.

Homo. Hec eſt ſecunda pars huius diſtic. in q ia probat ꝙ vnus in eodem genere peccati magis punitur ꝙ̃ alius: et hoc probat per iſtud capi. Jo. de fan.

e Cadit. id eſt cadere videtur ab eccleſia. Ex hoc capitulo plurimi dicunt ꝙ circunſtantie loci et temporis et dignitatis et ſcientie aggrauãt peccatũ: vt magis peccet clericus ꝙ̃ laicus in eodem genere delicti, et magis literatus ꝙ̃ non literatus. et magis peccatur in loco ſacro vel tempore ꝙ̃ extra. argu. xix. diſti. nulli. ⁊. l. diſtic. q2 tua. et xj. qõ. iij. ꝑcipue. et xv. q. j. nulli. de peni. diſ. v. cõſideret. et. xxxij. q. v. qui viderit. et augetur peccatum dignitate peccantis: vt. ff. de re milita. omne. §. augetur. Alij dicunt ꝙ circunſtantie cum ſint bone et a deo, non debent eſſe alicui occaſio mali. vnde dicunt ꝙ circunſtantie non aggrauant peccatum, ſed ſolus contemptus. Si ergo laicus ex maiori contemptu peccat, magis peccat ꝙ̃ clericus. Sed quia non conſtat eccleſie qualiter quis peccet, an ex contemptu vel alio modo. xxiij. q. iij. deus. ideo non poteſt iudicare de peccato ſecundum contemptum. Et ideo iudicat per circunſtantias, quaſi p quaſdam preſumptiones: et magis punitur clericus ꝙ̃ laicus: quia magis preſumitur contra ipſum. et licet hic due cauſe tantum enumerentur que videntur aggrauare peccatum: tamen plures ſunt. de peniten. diſtinct. v. conſideret.

Circunſtantie peccata aggrauãtes.

ij. ps. Adde ad hoc text. gl. ⁊ doct. i l. ⁊ fctã. §. j. ff. ð pẽis. ⁊ ð hoc ſatis no. Hoſ. in ſum. de pe. ⁊ remiſ. §. cõfiteẗ qs ⁊c. Ad h⁹. v. q. vj. pbr̃i C. ð epiſc. ⁊ cle. pbr̃i.

Si papa. Hec eſt tertia pars huius diſtinctionis, in qua probat ꝙ papa magis punitur ꝙ̃ alij ſi male regit eccleſiam dei. et hoc probat per hoc capitulum. Joan. de fan.

Caſus. Bonifacius martyr conſultus fuit an papa ab aliquo poſſit iudicari ſi inueniatur negligens et remiſſus in operibus ſuis, cum noceat ſibi et omnib⁹ ſubditis ſuis: et ſimiliter multos ſecum trahit. Et reſpondet ꝙ non, cum debeat omnes alios iudicare: niſi hereticus deprehendatur: pro cuius ſalute, cum ipſe ſit caput eccleſie poſt deum, vniuerſitas fidelium inſtãtius orat: ſed licet iudicari non poſſit, nihilominus punietur cum ipſo diabolo in eternum.

f Taciturnus. Taciturnitas mortalis eſt in prelato: vt. xliij. diſtinctione. capitu. j.

g Mancipio. Jd eſt diabolo qui mãcipatus eſt gehenne. de peni. diſtin. j. mancipiũ.

h A nemine. Papa a nemie poteſt iudicari: vt ix. queſtione. iij. nemo. quod intelligẽ niſi ipe ſe ſubijciat alij. ij. qõe. vij. nos ſi incompetenter. Sed contra. xxiij. qõne. ij. ſane ꝓfertur. verſicu. item romanoruʒ. vbi dicitur ꝙ dioſcorus papa roman⁹ fuit excommunicatus, quamuis in fide nõ peccauerat. Sed ibi appellat papaʒ patriarcham conſtãtinopolitanum. Jtẽ adhuc obſtat xij. queſtione. ij. nõ liceat. vbi vnus papa iudicat de ſuo ſucceſſore. Sed ibi non iudicat de ipſo, ſed dicit ꝙ non liceat ei alienare res eccleſie.

i A fide deuius. Quod intelligit Hugo cum papa vult corrigi. ſi enim paratus eſſet corrigi, non poſſet accuſari: vt. xxiiij. qõne. j. aperte. et capi. ait. et ca. hec eſt fides. et. ij. qõne. iij. dixit apoſtolus. Sed quare non poteſt accuſari de alio crimine? Ponamus ꝙ notorium ſit crimen eius vel per confeſſionem, vel per facti euidentiam quare non accuſatur: vel de crimine ſimonie vel adulterij: etiam cum admonetur incorrigibilis eſt, ⁊ ſcandalizatur eccleſia per factum eius? Certe credo ꝙ ſi notorium eſt crimen eius quodcunꝗ, et inde ſcandalizatur eccleſia, et incorrigibilis ſit: ꝙ inde poſſit accuſari. Nam contumacia dicitur hereſis. vt. lxxxj. diſtinct. ſi qui preſbyteri. et contumax dicitur infidelis: vt. xxxviij. diſtinct. nullus. Hic tamen ſpecialiter fit mentio de hereſi: ideo quia et ſi occulta eſſet hereſis, de illa poſſet accuſari: ſed de alio occulto crimine non poſſet. Jtem nunquid poteſt denunciari crimen pape ſecundum regulam iſtam: Si peccauerit in te frater tuus, cum nomine fratris quilibet chriſtianus dicatur. vt. xj. qõne. iij. ad menſam? Sed dico ꝙ non poteſt denunciari crimen de ipſo, niſi inde poſſet accuſari. nam inutilis eſſet denunciatio. Jtem nunquid papa poſſet ſtatuere ꝙ non poſſet accuſari de hereſi? Reſpond. ꝙ non quia ex hoc periclitaretur tota eccleſia: quod non licet. j. xxv. queſtione. j. ſunt quidam. quia hoc fit in eo caſu quo deſinit eſſe caput eccleſie: et ita non tenet conſti=

Impatoꝛ ꝑ q̄ peccatō deponat. — tutio. Sed pꝛo quo peccato poteſt imperatoꝛ deponi? ꝑ quolibet, ſi eſt incoꝛrigibilis. vnde deponitur ſi eſt minꝰ vtilis: vt.xv.q.vj.alius. ſcopum. Et hec omnia ſupꝛadicta vnum coꝛpus efficiunt: id eſt eccleſiam: quod cito rumpitur, niſi legaliter ſeruetnr.

Ante omnia. ¶ Hec eſt quarta pars huius diſtinctionis, in qua dicit ꝙ difficile eſt bene regere ſacros oꝛdines ⁊ eccleſiaſticas dignitates: ſed facile eſt male regere, ⁊ periculoſum: et hoc pꝛobat per hoc capitulum, ⁊ ca.ſeq. Jo.de fan.

iiij.ps.

¶ Caſus. Auguſtinus factus fuit epiſcopus hyponenſis eccleſie: vnde Ualerius referebat gratias creatoꝛi. Auguſtinus dicit ꝙ ſi quis vtatur officio epiſcopi, pꝛeſbyteri, diaconi tranſitoꝛie et ſemiplene, nihil eſt leuius et facilius: ſed nihil eſt ei dānabilius apud deum. ſed ſi quis militet eo modo quo Chꝛiſtus iubet, nihil eſt difficilius: ſed nihil beatius apud deū. Et oſtēdit ꝙ ad tātam dignitatem eligi non debuit: cum minoꝛa officia non didicerit gubernare. Et hoc pꝛobat nauigantis exemplo cui cura nauis cōmitti nō debet qui remum tenere non nouit.

a ¶ Si perfunctoꝛie. Jd eſt negligenter.

b ¶ periculoſiꝰ. Quia qui epiſcopatum deſiderat in terra: inueniet confuſionem in celo. viij. queſt.j. qui epiſcopatum. et.j. q.j. cap. multi.

Epatū deſiderare eſt valde periculoſum.

c ¶ Mihi. Et ſic aliqs poteſt cogi vt fiat epiſcopus. qđ verū eſt ſi ab initio cogitur: vt fiat de nolente volens: vt xxiij.q.iiij. diſplicet. ſed ſi perſeueraret in volūtate, non eſſet cogendus: vt.lxxiiij. diſt. vbi iſta.

d ¶ Ut ſecundus locus. Quia pꝛimus locꝰ eſt papatꝰ: ſecūdꝰ locꝰ eſt epātꝰ. Uel ideo hoc dixit: q2 factꝰ eſt coepꝯ alteri: vt. vij.q.j. non autem.

Papatus eſt pꝛimus locus.

Sicut viri. ¶ Caſus. Jn hoc capitulo notatur ſimilitudo inter matrimonium carnale et ſpirituale. quia ſicut legitima coniunctio ſcilicet animoꝛum vnum facit matrimonium: et ſicut duoꝛum commixtio vnum facit coꝛpus: ita clericatus et ſacerdotium vnum faciūt pꝛeſbyterum: ⁊ electio et conſecratio faciunt vnum epiſcopum.

e ¶ Clericatus. Jd eſt minoꝛ oꝛdo. Hic videtur ꝙ ſi laicus pꝛomoueretur in ſacerdotem, nullum reciperet characterem. ſed ſi haberet aliquem minoꝛem oꝛdinem, et per ſaltum reciperet ſuperioꝛem, bene reciperet characterem: vt.lij. diſt. ſolicitudo. Alij dicūt ꝙ laicus verum oꝛdinem reciperet, dum tamen baptizatus fuerit: arg. j.q.j. ventum. Joānes. quod verū credo. B.

† Tex. eſt ſilˀis inſti. de pa.po.t pñ.⁊ de iur. na. gē. et ci. in pñci. ℣.hinc deſcendit.

Ante omnia peto vt cogitet religioſa pꝛudentia tua, nihil eſſe in hac vita, et maxime hoc tempoꝛe facilius et leuius, et hominibus acceptabilius, epiſcopi, aut pꝛeſbyteri, aut diaconi officio, ſi perfunctoꝛie[a] atq; adulatoꝛie res agatur: ſed nihil apud deum miſerabilius ⁊ triſtius ⁊ damnabilius.

Idem. Nihil eſt in hac vita, et maxime in hoc tempoꝛe difficilius, et laboꝛioſius, et periculoſius[b] epiſcopi et pꝛeſbyteri, aut diaconi officio: ſed apud deum nihil beatius. ſi eo modo militetur quo noſter imperatoꝛ pꝛecipit. Quis autem ſit modus, nec a pueritia, nec ab adoleſcentia mea didici: et eo tempoꝛe quo diſcere ceperam, vis mihi[c] facta eſt merito peccatoꝛū meoꝛum. Nam quid aliud exiſtimem neſcio, vt ſecundus locus[d] gubernaculoꝛū mihi traderetur, qui remum tenere nō noueram.

Item Iſidoꝛus.

¶ Coꝛrumpitur et ad terram ſacerdotium trahitur, niſi legaliter ⁊ iuſte ſeruetur.

Sicut viri et mulieris digna coniunctio vnum facit matrimonium: † et ſicut duoꝛum copulatio vnum perficit coꝛpus: ita clericatus[e] et ſacerdotiū vnum faciunt pꝛeſbyterum: et electio[f] et conſecratio vnum facit epiſcopum: que omnia vnum faciunt coꝛpus: quod citius coꝛrumpitur et ad terram trahitur, niſi legaliter conſeruetur, niſi iuſte viuendo laudetur.

Idem Ambꝛoſius.

¶ De eodem.

Illud autem animaduerte, ꝙ extra paradiſum[g] vir factus eſt: intra paradiſum mulier: vt aduertas ꝙ non loci[h], non generis nobilitate, ſed virtute vnuſquiſq; gratiam comparat ſibi. deniq; extra paradiſum (hoc eſt in inferioꝛi loco) vir factus melioꝛ inuenitur: et illa que in melioꝛi loco (hoc eſt in paradiſo) facta eſt, inferioꝛ inuenitur.

Item Gregoꝛius.

¶ Gratia, non locus ſaluat animam.

Qvelibet occulta[i] loca ſine gratia animam ſaluare non poſſunt: qđ aliqñ in ipſis quoq; conſpicimus erratis[k] electoꝛum. Nam Loth in ipſa ꝑuerſa ciuitate[l] fuit iuſtꝰ:

f ¶ Electio. Conſueuit iſtud induci ꝙ ex ſola electione non cōſequitur aliquis ius: vt de hoc dixi.lxiij. diſti. quanto.

† Idez notat xxxvj. di.ca.j. in glo. v.ps.

Illud. ¶ Hec eſt qnta pars huius diſtinctionis in qua pꝛobatur ꝙ non eſt ita magnus qui cadere nō poſſet ſi gratiam non haberet. et hoc ꝓbatur per hoc capitulum, et duo cap.ſeq. Joā. de fan.

¶ Caſus. Quidā nimis gloꝛiabantur de loci nobilitate: ſed Ambꝛoſius pꝛobat non eſſe gloꝛiandū: quia in loco nobili poteſt eſſe malus: et in vili loco bonus inueniri: et hoc ꝓbat exemplo Ade et Eue.

Geñ. xix.§.

g ¶ Extra paradiſum. In agro damaſceno.

h ¶ Nō loci. Ar. ꝙ rōne loci vel dignitatꝫ vel nobilitatꝫ ꝓ aliquo non pꝛeſumitꝛ: vt.xij.q.ij. gl'ia. Arg. ꝯtra.xxiiij. di.qñ. Et certe ꝓ nobilibꝰ ſemꝑ dꝫ ꝑſumi in his q̄ ſpectāt ad nobilitatē. arg.ff.de fi.inſtru.l.fi. Jo.

Nobilitatꝫ rōne ꝓ aliquo ꝑſumitꝛ.

Qvelibet. ¶ Caſus. Quidā dicebāt ꝙ aliqs nō poterat ſaluari niſi in locis ſolitarijs: ſed Grego. dicit hoc nō eſſe verū. ⁊ hoc ꝓbat exēplo triū. Nā Loth in ipſa ciuitate fuit iuſtꝰ, ⁊ in monte peccauit. Adā in paradiſo deliciarum peccauit, quo nihil eſt iocūdius. Et angelus de celo per peccatum deſcendit.

i ¶ Occulta. Arg. contra eremitas.

k ¶ Erratis. i. peccatis ⁊ delictis.

l ¶ Peruerſa ciuitate. Argu. ꝙ non nocet bono maloꝛum conuerſatio vel cohabitatio.

Et xxxv. diſ ſexto die. Demō quare nos pſequitur. De caſu eiꝰ habet de pe. di.ij.ꝑn cipium. Lan.

a ¶ In monte.xv.q.j.inebriauerunt.
b ¶ Cecidit. Nam ex varietate locorum nullum diſcrimen inducitur.C.de tem.in integ.re.l.vlt. Argu.contra xxxij.q.v.qui viderit.
c ¶ Cecidit. Et hec eſt cauſa quare nos perſequitur: quia nos illuc debemus aſcendere vnde ipſe deſcēdit xvj.q.ij.ca.j.

pars que iuſtiori rationi innititur, maior dicitur: licet ſit minor.ſic.xxxj.diſtinctio.nicena.xix.diſtinct.in canonicis.iiij.queſt.iij.§.ij.extra de teſtibus.in noſtra. ⁊.xx. (diſtinct.§.j.

E Cce. ¶ Supra in precedenti diſtin.dictum eſt ꝙ oportet epiſcopū eſſe ornatum moribus et virtutibꝰ. In hac vo.xlj.diſt. dicitur ꝙ oportet epiſcopum eſſe ornatum in exteriori bꝰ,in habitu ſciꝫ et inceſſu.in habitu,ne fulgidis vel ſordidis veſtibus ſe exornet. Quod probat authoritate Hieronymi dicentis. Nec affectate ſordes,nec exquiſite delicie laudes pariunt.quod tam de veſtibus ꝙꝫ de cibis eſt intelligendū. Et ad hoc inducit ſequens ca. De inceſſu autē dicet.j.ca.§.vlti.

c A Dam. ¶ Eiectꝰ eſt.Geñ.iiij.de pe.di.j.adā pua tꝰ. vt de pe.di.j.c.ſerpēs ⁊ ca.ſicut ꝑmi.

M Ulti. ¶ Hec eſt,vj.pars huius diſti.in qua dicit ꝙ nomen ſacerdotis debet conſiſtere in re,et non tātum in nomine: vt per hoc ca.probatur.Jo.de fan.

vj.ps. ¶ Caſus. Reprehendūtur hic quidā qui erant preſbyteri vel ſacerdotes nomine tantū: et non re vel vita: qui propter cathedram ſe ſanctificatos putabant, ſed male: quia locꝰ nō ſanctificat hoīem, ſꝫ homo locū.

d ¶ Sꝫ homo locum. Sed res accedere debet hominibus,⁊ nō homo rebus.ff.de edil.edi. iuſtiſſime.

¶ Idē. Quicūqꝫ.

¶ Caſus. Quidā deſiderabāt dignitatem vt preeſſent tantum, et non vt prodeſſent.ſed dicit Joan.Chryſo. ꝙ tales inuenient confuſionem in celo:nec inter ſeruos Chriſti computabūtur. Non enim debet aliquis feſtinare qualiter appareat maior alijs.nā ꝙ iuſtior eſt,maior eſt:⁊ non ꝙ maior eſt dignitate,eſt iuſtior.

in monte[a] peccauit. Sed iſta cur dicimus, cum maiora nouerimus? Quid enim paradiſo iucundius? qd celo ſecuriꝰ? ⁊ tñ homo ex paradiſo,⁊ angelus de celo peccādo cecidit[b].

Idem. ¶ De eodem.

ADā primꝰ homo,ꝑ peccato de paradiſo eiectꝰ eſt[c]:hoc eſt,qꝛ dei nobilitatē a ſe deiecit,nobilitate loci priuatus eſt. Itē Jo. Chriſoſto.

¶ Nō eſt verus ſacerdos oīs qui nominatur ſacerdos.

MUlti ſacerdotes,⁊ pauci ſacerdotes. multi in nomine,et pauci in opere. Videte ergo fratres quomodo ſedetis ſuper cathedram:quia nō cathedra facit ſacerdotem ſed ſacerdos cathedram. non locꝰ ſanctificat hominem, ſed homo locum[d] ſanctificat. Non oīs ſacerdos ſanctus,ſed omnis ſanctus eſt ſacerdos. Qui bene ſederit ſuper cathedram, honorem accipit cathedre. qui male ſederit,iniuriam facit cathedre. Ideoqꝫ malus ſacerdos de ſacerdotio ſuo crimen acquirit,nō dignitatē.in iudicio enī tuo ſedes.ſi quidem bene vixeris,⁊ bene docueris,populum inſtruis.ſi bene docueris,⁊ male vixeris:tui ſoliꝰ condēnator eris. Nā bene viuēdo, ⁊ bene docēdo, populū īſtruis quomodo viuere debeat. bene autē docēdo,⁊ male viuendo,deū inſtruis qūo te debeat cōdēnare. Idem. Quicūqꝫ deſiderauerit[e] primatū in terra inueniet confuſionē in celo: nec inter ſeruos Chriſti cōputabitur qui de primatu tractauerit[f]:nec vnuſquiſqꝫ eorū feſtinet quomodo alijs maior appareat,ſed quomodo oībꝰ inferior videatur:quoniā non ꝙ maior fuerit in honore[g] inter homines,ille eſt iuſtior:ſed ꝙ fuerit iuſtior,ille eſt maior.

¶ Diſtinctio.xlj.

ECce qbus oporteat ſacerdotē eſſe ornatū moribꝰ. Sꝫ preterea oportet illuꝫ eſſe ornatum in exterioribꝰ,habitu videlicet ⁊ inceſſu[h]. Habitu,vt nec fulgidis nec ſordidis ſe veſtibꝰ ornet. vt enim ait Hiero.nec affectate ſordes,nec exquiſite delitie laudes pariunt.quod tam de veſtibus ꝙꝫ de cibis intelligendum eſt. Unde Aug. ait in lib.de doctrina chriſtiana.

¶ Pro moribus eorum cum quibꝰ viuimꝰ,etiam vti debemus alimentis.

QUiſquis rebus preter euntibꝰ reſtrictius vtitur ꝙꝫ ſeſe habent mores eorum cum quibus viuit[i]:aut intemperans eſt,aut ſuperſtitioſus.

h ¶ Et inceſſu.vt grauitate itineris oſtendat grauitatem mentis:vt.j.c. §.vlti.

Luce vlti. Geñ. xxv.

Q Uiſqs. ¶ Caſus. hoc ca. diuiditur in duas partes. In prima parte dicit ꝙ nullus debet vti rebꝰ trāſitorijs ſtrictiꝰ vel abundantiꝰ ꝙꝫ ſocij cum quibus viuit: quia remiſſius vtēdo aut hypocriſim ſignificat aut intēperantiā. abundantius vtēdo vel laudem ſignificat: vel quia eſt guloſus vel prodigus. In ſecūda parte que incipit ibi: In omnibus. oſtendit vſum illorum precioſorum non eſſe repudiandum ſi tranquille ⁊ ſine turpitudine vel voracitate aſſumantur. Et hoc probatur exemplo Chriſti,qui cibum delicatum.ſ.piſcem comedit.⁊ reprehenditur vſus viliū ciborꝫ ſi nimis ardēter ⁊ cum voracitate aſſumantur: qđ probatur exemplo Eſau ⁊ iumentorum.

e ¶ Deſiderauerit. Ad hoc vt preſit,non vt proſit: ne obſtet. viij.q.j.qui epiſcopatum.

Peccat ꝙ de minimis ābitioſe loqꝛ.

f ¶ Tractauerit. Nota ꝙ eo ſolo ꝙ aliquis loquitur de epiſcopatu,punitur: ſic eo ipſo ꝙ quis loquitur ambitioſe de minimis, peccat.xvj. queſtione.j. ſi cupis. et qui loquitur de mulieribus: vt.xxxij. diſtinctio. hoſpitiolum.

g ¶ In honore. Quia non gradus elegantior,ſed vite melioris actio comprobatur. xxiij. queſti. iij. ſicut. ij,⁊,xvj,queſtio.j,ſunt nonnulli. Et eſt hic argu. ꝙ illa

i ¶ Uiuit. Nota ꝙ quilibet ſe conformabit socijs ſuis in cibo et in moribus: vt diſtinctio.viij.que contra.xij. diſtinctio.illa. Et eſt argu.ꝙ ratione ſocietatis toleratur excommunicatus : quia excommunicatus ratione contractus ad communionem admittitur.extra de ſen. excommu.ſi vere.